

'Denn wir sind anders' van Jana Simon

Die Geschichte des Felix S

Boeken - 13 juni 2002

De teloorgang van de DDR bracht niet alleen nieuwe vrijheden maar liet ook een moreel vacuüm achter dat veel mensen niet zo snel wisten op te vullen. Jana Simon beschrijft in haar debut 'Denn wir sind anders' het verhaal van Felix S.

Het systeem in de Duitse Democratische Republiek (DDR) was eenvoudig: "goed en kwaad was duidelijk verdeeld, het leven verliep volgens een vastgelegd plan en was voorspelbaar", aldus Jana Simon, auteur van het boek 'Denn wir sind anders. Die Geschichte des Felix S'. Met de *Wende* in 1989 ontstond er echter een grote breuk in het leven van veel DDR-burgers.

De DDR als een almachtige regelapparaat stortte in elkaar. Nieuwe vrijheden werden gewonnen, maar voor veel mensen ging er meer verloren dan 'alleen maar' drie miljoen arbeidsplaatsen. De mensen van de voormalige DDR werden geconfronteerd met een nieuwe tijd en een nieuw maatschappelijk systeem waarop ze niet waren voorbereid. Bovendien liet de teloorgang van het socialisme, zeker bij de jeugd, een moreel vacuüm achter dat velen niet zo snel wisten op te vullen; het duidelijke zwart-wit van de DDR-ideologie en de bekende manier van leven veranderden schijnbaar in oneindig veel grijze kleuren, waarin de jeugd de weg kwijtraakte.

Dit gebeurde ook Felix S., de hoofdpersoon van het boek. Als kleinzoon van Afrikaanse vluchtelingen moet Felix snel leren op de straten van Berlijn te overleven. Na de *Wende* beoefent hij verschillende vechtsporten en is daarbij harder en meer verbeterd dan alle anderen. Felix wordt Duits kickboks-kampioen en werkt als portier in vele disco's in Berlijn.

Hij is thuis in de gewelddadige wereld van portiers, hooligans en kickboksers en op zoek naar het houvast, dat hij is kwijtgeraakt door de snelle maatschappelijke veranderingen. In deze wereld vindt hij vermeende vriendschappen, verbondenheid en stabiliteit. Het is een gesloten wereld met eigen strenge regels en een huichelachtig systeem van waarden- wie afwijkt wordt genadeloos bestraft.

Naar buiten toe speelt hij de standvastige straatvechter. Hij doet "wat iedereen

doet". Hij is iemand voor wie van tevoren afgesproken privé-knokpartijen á la *Fight Club* de grootste zijn, die alles doet voor snel verdiend geld en voor wie dure auto's en meisjes essentiële statussymbolen zijn.

Simon beschrijft daarentegen een contrast dat niet schrijnender zou kunnen zijn: thuis luistert Felix naar J. S. Bach, leest gedichten, schrijft een dagboek en zou zonder moeite zijn eindexamen kunnen halen. Hij is zelfs van plan geweest om te gaan studeren, maar deze innerlijke tegenstelling lijkt wel symptomatisch. Felix' karakter is net zo tweeslachtig als zijn situatie: hij staat altijd tussen zwart en wit, tussen het nieuwe Duitsland en het oude Oosten en tussen brutale hardheid enerzijds en gevoelige twijfel over zichzelf anderzijds.

Hij durft niet te zijn zoals hij is. Dit zou namelijk een te radicale breuk zijn met de laatste resten van zijn oude wereld. Zijn vrees om het laatste stuk zekerheid en vertrouwdheid te verliezen is te groot; het mogelijke verwijt van verraad van zijn 'vrienden' vanuit de 'scène' lijkt te gevaarlijk. Ten slotte gaat hij aan zijn eigen principes ten onder, trekt zich steeds meer terug van zijn echte vrienden en zijn gezin en verliest daarmee ook zichzelf en zijn dromen.

Tekenend is dat Felix S. onvoorwaardelijke liefde eist, maar hij zelf niet in staat blijkt om van iemand te houden. Hij gelooft in eer en loyaliteit en toch wordt hij zelf door zijn eigen 'vrienden' verraden, wanneer hij door geldnood dieper en dieper betrokken raakt bij illegale zaken. Het zijn dezelfde 'vrienden' die in de zomer van 1998 de Franse politieman Daniel Nivel bijna doodranselden.

De auteur Jana Simon kende Felix vanaf zijn zestiende levensjaar. Met dit boek schrijft zij niet alleen zijn biografie, maar ook een verhaal over de moeilijke tijd van de maatschappelijke stagnatie in de jaren tachtig én over de generatie van de *Wendekinder* in de jaren negentig.

Zij heeft deze tijd zelf meegemaakt, en bewijst met haar maatschappelijke observaties een scherp sociologisch oog voor deze veranderingen te hebben. De biografie doet een poging om het leven van een vriend te ontcijferen met zijn diverse tegenstrijdigheden, die zij zelf nooit volledig heeft kunnen begrijpen. Het boek is een gevoelige nalatenschap van een verloren persoon, die in de nieuwe wereld de weg niet meer kon vinden en langzaam ten onder ging aan zijn innerlijke tegenstellingen.

- Jana Simon: *Denn wir sind anders. Die Geschichte des Felix S.* Rowohlt Verlag, Berlin. 2002. 251 Blz. Prijs: 14.90 Euro. ISBN 3 87134 439 7

Tobias Temming is student Duitse Taal- en Letterkunde in Marburg. Momenteel volgt hij in het kader van een beurs college aan de Universiteit van Amsterdam. Hij schrijft recensies voor onder meer www.literatuurkritik.de en het literaire tijdschrift Listen.

[Perlentaucher.de: het boek en de auteur](#)

[Der Spiegel, 'Farbiger Hooligan' \(recensie\)](#)

[Die Tageszeitung: recensie](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2623/denn-wir-sind-anders-van-jana-simon>